

140/1999. (IX.3.) Korm. rendelet

a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai követelmények szerinti előállításáról, forgalmazásáról és jelöléséről

A Kormány - a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 35.§-a (1) bekezdésének a) pontjában foglaltak alapján - a következőket rendeli el:

A rendelet hatálya és célja

1.§ A rendelet célja az ökológiai (biológiai) gazdálkodás - nemzetközi előírásokat is figyelembe vevő - feltételeinek és ellenőrzési rendjének meghatározása, ezáltal a piaci verseny tisztaságának biztosítása, valamint a termelők és a fogyasztók kölcsönös kapcsolatában a bizalom erősítése, a fogyasztók egészségének védelme. A rendelet az ökológiai termeléssel előállított mezőgazdasági termékek és élelmiszerek arányának növelését célozza az agrártermelésen belül, elősegítve ezzel a környezetvédelmi szempontok érvényesülését.

2.§ (1) A rendelet hatálya

- a) a magyarországi ökológiai termelés, illetve az azt megelőző átállás folyamatának, a termeléstől a feldolgozáson át a forgalmazásig terjedő összehangolt feltételeire - ideértve a külföldről behozott ökológiai jelölésű termékek hazai feldolgozásának, forgalmazásának feltételeit is - és körülményeire,
 - b) az ökológiai termelésből származó mezőgazdasági termékek és élelmiszerek (a továbbiakban: termék) jelölésére,
 - c) az ökológiai termék termelésével, előállításával, forgalmazásával foglalkozó természetes és jogi személyekre, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságokra (a továbbiakban: termelő), valamint
 - d) az ökológiai termelés szakmai ellenőrzésével foglalkozó és tanúsítvány kiadására jogosult szervezetek hatósági elismerésére és működésének feltételeire
- terjed ki.

(2) A rendelet hatálya nem terjed ki a termék saját fogyasztásra történő ökológiai termelésére, előállítására.

3.§ (1) Az ökológiai termelés ellenőrzésének rendeletben előírt sajátos szabályait a külön jogszabályokban foglalt ellenőrzés szabályain túlmenően kell alkalmazni.

(2) A rendelet hatálya alá tartozó ökológiai gazdálkodást elősegítő támogatások előirányzatát a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) költségvetésében kell biztosítani, a feltételeiről külön jogszabály rendelkezik.

Az ökológiai termelés, forgalmazás ellenőrzési rendszere

4.§ (1) Az ökológiai termelés, forgalmazás szakmai ellenőrzését és a minősítő tanúsítvány

kiadását a minisztérium által - e rendelet szerit - elismert ellenőrző szervezetek végzik.

(2) A termék ökológiai jelölése kizárólag a minisztérium elismerésével rendelkező ellenőrző szervezet által kiadott tanúsítvány alapján történhet.

5.§ (1) A minisztérium ellátja az által elismert ellenőrző szervezetek e rendeletben előírt feladatai teljesítésének ellenőrzését, felügyeletét.

(2) A minisztérium jogosult ellenőrző szervezetet elismerni, illetve az elismerést visszavonni, vagy meghatározott ideig felfüggeszteni. Az elismerés megadása vagy visszafonása nem érinti az adott szervezet külön törvény szerinti jogszerű működését.

6.§ A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter (a továbbiakban: miniszter) az ökológiai termeléssel, feldolgozással forgalmazással és a termékek megjelölésével kapcsolatos engedélyezési, ellenőrzési és felügyeleti feladatok összehangolására legfeljebb hét tagból álló Ökológiai Gazdálkodást Koordináló Bizottságot (ÖGKB) hoz létre, mely véleményező, javaslattevő jogkörrel rendelkezik. A miniszter a Bizottság tagjának jelöli ki a minisztérium képviselőit. A Bizottság tagjai közé a Környezetvédelmi Minisztérium, az Egészségügyi Minisztérium és a Gazdasági Minisztérium egy-egy főt képviselőjeként delegál. A Bizottság egyes szakmai feladatai megoldására a szakmai szervezetek és a tudomány képviselői közül szakértőket kérhet fel, illetve szakértői bizottságot hozhat létre. A Bizottság titkárságának, illetve működésének feltételeit a minisztérium biztosítja. A Bizottság működési szabályzatát maga határozza meg.

7.§ (1) Ökológiai termelést ellenőrző szervezetként elismerést az az intézmény, egyesület, szövetség vagy gazdálkodó szervezet kérelmezheti, amely

- a) e szakterületen szerzett gyakorlattal,
- b) belföldi bejegyzéssel és telephellyel rendelkezik, továbbá
- c) felsőfokú szakirányú végzettségű, magyar állampolgársággal rendelkező, állandó kapcsolattartásért felelős személy foglalkoztatását biztosítja.

(2) Az elismerés iránti kérelmet a következő tartalommal a minisztériumhoz kell benyújtani, szükség szerint csatolva hozzá az előírt dokumentáció magyar nyelvű fordítását is:

- a) az elismerést kérő megnevezését (céget), címét, székhelyét, telephelyét,
- b) a tervezett tevékenysége ismertetését,
- c) a szervezet működését biztosító személyi és tárgyi feltételeket, az állandó kapcsolattartásért felelős személy megnevezését, a folyamatos működése helyét, telefonszámát, valamint az ökológiai termelés ellenőrzésére és a tanúsítvány kiadására a felelős belföldi személy(ek) nevét és adatait,
- d) a szervezet jogszabályban előírtaknak megfelelő követelményrendszerét és ellenőrzési programját, amely tartalmazza az ellenőrzésre és az intézkedésekre vonatkozó részletes leírását,
- e) az intézkedéseket, amelyeket az ellenőrző szervezet a szabálytalanságok észlelése esetén - figyelemmel a d) pontban foglaltakra - alkalmaz,
- f) az ellenőrzés megbízhatóságára vonatkozó információkat, garanciákat,
- g) az ellenőrző szervezet termelővel kapcsolatos objektivitását biztosító feltételrendszert,
- h) a termelői nyilvántartás rendszerét és a már bejelentkezett termelők jegyzékét,
- i) az MSZ EN 45011 Terméktanúsítást irányító tanúsítási szervekre vonatkozó általános feltételek szabvány követelményeinek való megfelelés igazolását.

(3) A kérelemhez egyidejűleg mellékelni kell egyesület vagy szövetség esetén az elfogadott alapszabály hiteles másolatát, a bírósági bejegyzés hiteles másolatát, az alapító okirat (alapszabály, társasági szerződés) vagy a vállalkozói igazolvány hiteles másolatát.

8.§ (1) A minisztérium az elismeréshez kapcsolódó eljárások körében az államigazgatási eljárás szabályai szerint hoz határozatot.

(2) A minisztérium hatáskörébe tartozó ügyben felettes szervként a miniszter jár el.

(3) A minisztérium az elismert ellenőrző szervezetek listáját - figyelemmel a 9.§ alapján történt változásokra is - (az ellenőrző szervezet megnevezése, kódszáma, címe és a termékkör szerinti tevékenysége megjelölésével) - az elismerésről rendelkező határozat száma, kelte és az érvényességi időtartam feltüntetésével - a hivatalos lapjában közzé teszi.

9.§ (1) Az elismerésről a minisztérium határozatot hoz.

(2) A minisztérium évente felülvizsgálja az elismert szervezetek e rendeletben foglalt előírásoknak megfelelő működését, illetve tevékenységét.

(3) Amennyiben az elismert szervezet működése, illetve tevékenységének gyakorlása bármely okból nem felel meg a feltételeknek, a minisztérium az elismerését - a feltételek teljesítéséig - felfüggesztheti, vagy ha annak teljesíthetőségére nem lát esélyt, az elismerés visszavonásáról határoz.

(4) A minisztérium köteles visszavonni az elismerést valótlan adatok közlése vagy a tanúsítvánnyal való visszaélés esetén.

10.§ (1) Aki e rendelet hatálya alá tartozó terméket kíván termelni, előállítani, feldolgozni vagy forgalmazni - ideértve az ökológiai jelölésű külföldről behozott termék forgalmazását is - köteles tevékenységét e rendelet szerinti elismert ellenőrző szervezet ellenőrzése alatt folytatni, és e célból a szervezetnél nyilvántartásba vételét kérni. Az elismert ellenőrző szervezet a 2.§ (1) bekezdésének c) pontja szerinti termelővel ellenőrzési szerződést köt, melyben rögzítik az alkalmazott díjtételt. Az ellenőrző szervezet a létrejött szerződés alapján a termelőt nyilvántartásba veszi. A bejelentésnek tartalmaznia kell:

- a) a termelő, forgalmazó nevét (cégét) címét (székhelyét), illetve képviselője nevét,
- b) a termelés vagy tevékenység helyének, illetve területének megjelölését (az ingatlan-nyilvántartás adatait),
- c) a termelési forma, az előállítás, a forgalmazás választott módját, továbbá
- d) nyilatkozatot arról, hogy tevékenységét az adott szervezet ellenőrzése alatt, illetve annak ellenőrzési programja keretében folytatja.

(2) A külföldről behozott ökológiai jelölésű termék hazai forgalmazása esetén a bejelentésnek - az (1) bekezdésben foglalt követelményeken felül - tartalmaznia kell:

- a) a külföldről behozott terméket ellenőrző, tanúsító szervezet megnevezését és címét,
- b) az ország ellenőrzésre jogosult szervezeteit felügyelő hatóság megnevezését,
- c) az ökológiai termelés és ellenőrzés szabályainak e rendelet szerinti megfeleléséről szóló nyilatkozatot,
- d) az adott ellenőrzős szervezet által ellenőrzött és importált termék jellemzőit és várható mennyiségét, valamint a forgalomba hozatal várható első időpontját.

11.§ (1) Az elismert ellenőrző szervezet a nyilvántartásba vételről a termelő részére igazolást állít ki, mely a következőket tartalmazza:

- a) a termelő nyilvántartásának sorszámát, adatait (név, cím, székhely, felelős személy),
- b) a termelés, kereskedelmi raktározás, illetve feldolgozás helyét,
- c) a tevékenység megnevezését,
- d) a termékek részletes felsorolását,
- e) a feldolgozásra kerülő termék megnevezését,

- f) a feldolgozás módját,
- g) a nyilvántartásba vétel dátumát, illetve az átállás megkezdésének időpontját.

(2) A nyilvántartásba vétel alapján az elismert ellenőrző szervezet - a birtokába jutott adatok és információk védelmét biztosítva - jogosult arra, hogy

- a) a termelőnél a jogszabályban és az ellenőrzési programban foglaltak szerint ellenőrzést végezzen, és intézkedéseket tegyen,
- b) gyanú esetén a nem engedélyezett anyagok vizsgálatára mintát vegyen. A mintát a külön jogszabályban foglaltak alapján kijelölt laboratóriumban az előírt díjtételei szerint megvizsgáltathatja. A gyanú beigazolódása esetén a vizsgálati díj költségeit - a szerződésben foglalt elszámolás szerint - a termelőre átháríthatja,
- c) kezdeményezze a termékről - az érintett tétel egészére vagy gyártási egységére kiterjedően - az ökológiai jelölés eltávolíttatását, ha jelölésére, termelésére, feldolgozására vagy forgalmazására vonatkozó szabályokat megsértették,
- d) súlyos vagy ismétlődő szabálytalanság megállapítása esetén megvonja az ökológiai jelölés további használatát, és egyidejűleg kezdeményezze a jelölés termékről való eltávolíttatását, vagy a termelőt - meghatározott időtartamra - kizárhatja a termelést ellenőrző rendszerből, amelyről köteles valamennyi ellenőrző szervezetet értesíteni,
- e) amennyiben tiltása eredménytelen, külön jogszabályok alapján kezdeményezzen megfelelő eljárást.

12.§ A minisztérium hatósági feladatainak ellátása érdekében az elismert ellenőrző szervezet köteles

- a) lehetővé tenni, hogy a feladatai teljesítése körében, az ellenőrző szervezet hivatalos helyiségében, a vizsgálati eszközeiben ellenőrzést végezzen,
- b) az ellenőrzési körébe tartozó termelőkről a kért adatot, felvilágosítást megadni,
- c) a termelő tevékenységre helyszínén a szükséges minisztériumi vizsgálatot előkészíteni, és abban közreműködni,
- d) a termelők adatairól vezetett nyilvántartást, valamint az ellenőrzések összefoglaló jelentését évente - a tárgyévet követő január hó 15. napjáig - megküldeni, továbbá
- e) az ellenőrző szervezet adataiban bekövetkezett változást - beleértve a személyi és tárgyi feltételek módosulását, valamint a 11.§ (2) bekezdésének c), d) és e) pontjai alapján tett intézkedéseket - haladéktalanul bejelenteni.

A külföldről behozott ökológiai követelmények szerint előállított termék forgalmazásának feltételei

13.§ (1) A külföldről behozott termék magyarországi forgalmazásának feltételei:

- a) a termék előállítása olyan országban és termelő egységben történt, amely a származása szerinti ország szabályozása és elfogadott ökológiai ellenőrző szervezetének ellenőrzése alá tartozik,
- b) az ország illetékes hatósága által elfogadott, ellenőrzésre jogosult szervezet tanúsítja, hogy a terméket az ökológiai termelés szabályai szerint és ellenőrzési rendszerében termelték,
- c) a b) pont szerinti tanúsítvány eredeti példányban kíséri a terméket, amelyet az importáló - a kiállításának napjától kezdődően legalább két évig - ellenőrzés céljából köteles megőrizni.

(2) A miniszter viszonyosság alapján gondoskodik az Európai Unióhoz tartozó tagállamok ellenőrző szervezetinek, illetve hatóságainak közzétételéről, amelyeket az Európai Unióban történt elfogadásuk alapján a Magyar Köztársaság kölcsönös elfogadásban részesít.

(3) A miniszter gondoskodik továbbá a Magyar Köztársaság által kölcsönös elfogadásban részesített azon országok ellenőrző szervezetinek, illetve hatóságainak közzétételéről, amelyek az Európai Unióban a harmadik országok listáján kerültek elfogadásra, ha

garantálják e rendeletben foglaltak teljesítését.

(4) A (2)-(3) bekezdés szerinti jegyzék a minisztérium hivatalos lapjában közzétételre kerül.

14.§ (1) A minisztérium egyedi elbírálása szükséges a 13.§ (2)-(3) bekezdése szerinti jegyzékben nem szereplő ország ellenőrző szervezete által a termékre kiadott tanúsítás elfogadására.

(2) A külföldről behozott termék hazai forgalmazása esetén, amennyiben annak tanúsítványa nem a 13.§ (2)-(3) bekezdés szerinti jegyzékben szereplő ország ellenőrző szervezete által ellenőrzött, akkor a hazai forgalomba hozatalt megelőzően, kérelmezni kell az adott ellenőrző szervezet tanúsítása minisztériumi elfogadását is.

(3) A (2) bekezdés szerinti kérelmet az ellenőrző szervezetnél kell benyújtani, aki azt - véleményével ellátva - a minisztériumhoz elbírálásra felterjeszti. A külföldi ellenőrző szervezet tanúsítása elfogadásáról a minisztérium határozatban dönt. Az engedély az abban megjelölt termékkörre és időtartamra vonatkozik.

Az ökológiai termelésből származó termékek jelölése, az ökológiai termelés tanúsítása

15.§ (1) Az ökológiai gazdálkodás a mezőgazdasági termelés különleges módja. A termékek előállításával, továbbá forgalmazásával kapcsolatos műveletek is meghatározott követelmények szerint végzendők. Ennek jelzésére a terméken ökológiai, illetve biológiai termelésre utaló megkülönböztető jelölést kell - a külön jogszabályban előírtakon túlmenően - alkalmazni. Az ökológiai jelölésnek olyannak kell lennie, amely nem vezeti félre a fogyasztót. Nem lehet a termék jelölésén vagy reklámján olyan utalás, amely a valóságosnál magasabb rendű érzékszervi, táplálkozási tulajdonságot vagy higiéniai minőséget garantál a vásárlónak.

(2) A jelölés tanúsítja, hogy a terméket vagy alkotórészeit a magyarországi ökológiai termelést ellenőrző rendszerben, e rendeletben foglalt előírások teljesítésével állították elő. Export esetén a célország előírásait figyelembe kell venni.

(3) A jelölést az a termelő alkalmazhatja, aki, vagy amely vállalta, hogy tevékenységét e rendeletben és a 17.§-a alapján kiadott külön jogszabályban foglalt előírások betartásával, az elismert ellenőrző szervezet nyilvántartásában regisztrálva, annak folyamatos ellenőrzése alatt végzi, és az így előállított termékekre e szervezet minősítő tanúsítványt bocsátott ki.

16.§ (1) A tanúsítványban az elismert ellenőrző szervezet azt igazolja, hogy az ellenőrzésben történt termelésből származó terméket a jogszabályokban foglalt előírásoknak megfelelően a magyar ökológiai termelést ellenőrző rendszerben állították elő és az ökológiai jelölés alkalmazásának megfelel.

(2) A tanúsítványt magyar nyelven, nyomtatott betűvel vagy gépirással kell kitölteni, továbbá export esetén a fogadó ország igénye szerint is.

(3) A tanúsítványt úgy kell elkészíteni, hogy egyoldalas legyen és az eredeti példánynak kell kísérnie a terméket. A bizonylatról bármely másolat csak a "másolat" vagy "másodpéldány" rányomtatással vagy rábélyegzéssel készíthető.

(4) Az elismert ellenőrző szervezetek kötelesek a tanúsítványt egységesen alkalmazni, és annak során a szigorú számadású okmányok védelmére vonatkozó követelményeket

érvényesíteni. A kiadott tanúsítványokról évente - a tárgyévet követő január hó 15. napjáig - a minisztérium felé elszámolást kell tenni.

Záró rendelkezések

17.§ Felhatalmazást kap a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, hogy a környezetvédelmi miniszterrel - az f) pontban foglaltak tekintetében a gazdasági miniszterrel egyetértésben - a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai követelmények szerinti előállítására, forgalmazására és jelölésére vonatkozó részletes szabályokat együttes rendeletben határozza meg, így különösen

- a) a növénytermesztés, az állattartás, a növényi és állati termékek ökológiai termelése alapkövetelményeit, az átállás feltételeit és átmeneti szabályait,
- b) a talajjavításhoz, a tápanyag-utánpótláshoz, a növények kondicionálásához, valamint a kártevők és a betegségek elleni védekezéshez történő egyes szerek és anyagok - ellenőrző szervezet egyetértésével - megengedett használatát, a feldolgozásnál alkalmazható egyes nem mezőgazdasági eredetű anyagok, vagy nem ökológiai termelésből származó mezőgazdasági eredetű anyagok jegyzékét, és felhasználásának feltételeit,
- c) egyes anyagok ideiglenes engedélyezésének szabályait,
- d) az elismert ellenőrző szervezet szakmai ellenőrzésének alapvető követelményeit, valamint
- e) a tanúsítvány mintáját,
- f) a termékek jelölésének részletes feltételeit - ideértve a termékek jelölésére vonatkozó átmeneti rendelkezéseket.

18.§ (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Az Európai Unió harmadik országok listáján elismert magyarországi ellenőrző szervezetek kötelesek - kilencven napon belül - az elismerés folyamatossága iránti kérelmet a 7.§-ban foglalt követelményrendszer adatainak kiegészítésével benyújtani.

19.§ Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek, valamint azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt és az 1994. évi I. törvénnyel kihirdetett Európai Megállapodás alapján az Európai Közösségek jogszabályaihoz való közelítés érdekében a következő közösségi jogszabályokkal összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

- a Tanács 2092/1991/EGK rendelete az ökológiai gazdálkodásról és a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek vonatkozó jelöléséről,
- valamint annak végrehajtására és módosítására, illetve kiegészítésre
- a Bizottság 94/1992/EGK rendelete,
- a Bizottság 1535/1992/EGK rendelete,
- a Tanács 2083/1992/EGK rendelete,
- a Bizottság 3457/1992/EGK rendelete,
- a Bizottság 207/1993/EGK rendelete,
- a Bizottság 2608/1993/EGK rendelete,
- a Bizottság 468/1994/EK rendelete,
- a Tanács 1468/1994/EK rendelete,
- a Bizottság 2381/1994/EK rendelete,
- a Bizottság 526/1995/EK rendelete,
- a Bizottság 1201/1995/EK rendelete,
- a Bizottság 1202/1995/EK rendelete,
- a Tanács 1935/1995/EK rendelete,
- a Bizottság 418/1996/EK rendelete,
- a Bizottság 522/1996/EK rendelete,
- a Bizottság 34/1997/EK rendelete,

- a Bizottság 345/1997/EK rendelete,
- a Bizottság 1488/1997/EK rendelete.